

Afdalen in graftombe van de grootste admiraal die Nederland ooit had

Twaalfde generatie eert De Ruyter

Door Arie Booy

Via een steile trap daal ik af in de graftombe. Op het deksel van de houten lijkst die de crypte domineert, rusten lauwerkransen van metaal, een klein anker en andere eerbewijzen. In deze sarcofaag zit een tweede kist met daarin het gebalsemde lichaam van de meest vermaarde admiraal die de Nederlandse zeemacht ooit gekend heeft: Michiel de Ruyter.

Bijna 3,5 eeuw geleden werd in de Nieuwe Kerk op de Dam van Amsterdam het stoffelijk overschot van De Ruyter begraven. Dat gebeurde niet, zoals toen gebruikelijk was onder de kerkvloer, maar in een speciaal voor dit doel gegraven crypte onder het hoofdaltaar. Tegenover de ingang van de grafkelder werd een praalgraf gemaakt met een levensgrote beeltenis van de door een Franse kanonskogel gevelde zeeheld.

Eenieder die de Nieuwe Kerk bezoekt, kan dit door de beeldhouwer Rombout Verhulst in 1681 voltooide monument bewonderen. Maar afdalen in de crypte, kan alleen op uitnodiging van Frits de Ruyter de Wildt. Deze oud-marineofficier is lid van de 12^e generatie nazaten van admiraal De Ruyter. Hij beheert de grote bronzen sleutel die vroeger toegang gaf tot de grafkelder. „Het was honderden jaren een familiegraf“, vertelt De Ruyter de Wildt. „Maar in de vorige eeuw heeft de staat de crypte onteigend en nu draagt de rijksoverheid alle kosten. De familie heeft met de Nieuwe Kerk afgesproken om twee keer per jaar genodigden toegang te verlenen tot het graf.“

Dat de staat eigenaar is van de crypte kwam goed uit toen bleek dat de niet onderheide grafkelder langzaam maar zeker in de Amsterdamse bodem dreigde weg te zakken. Na een kostbare restauratie gaat de grafkelder nu weer eeuwen mee. De Nederlandse marine kan bogen op veel zeehelden. Een aantal daarvan is ook begraven in de Nieuwe Kerk. Tegen de kerkwanden zijn gedenktekens opgericht voor Van Galen, Van Speijk en Van Kinsbergen. Maar zij kunnen niet wedijveren met het monument dat herinnert aan Michiel de Ruyter die in 1676 voor de oostkust van Sicilië sneuvelde.

Al tijdens zijn leven werd de in Vlissingen geboren zeeman vereerd. Niet alleen in Nederland, maar ook in Hongarije bijvoorbeeld. Admiraal De Ruyter bevrijdde begin 1676 een groep Hongaarse predikanten die als roeislaven op een Spaans galjoen in de Middellandse Zee werden ingezet. In Hongarije, maar ook in Amsterdam, wordt die daad nog steeds herdacht. Frits de Ruyter de Wildt: „Bij een van die herdenkingen kwamen Hongaren naar me toe, raakten me aan en liepen daarna weer weg. Ze wilden even in contact komen met een nakomeling van Michiel de Ruyter. Daar krijg je kippenvel van.“

Ambassadeur András Kocsis van Hongarije bevestigt de bijzondere band van zijn land met de Nederlandse admiraal: „In 2020 staan we stil bij het feit dat er honderd jaar diplomatieke betrekkingen zijn tussen Hongarije en Nederland. Maar het feit dat De Ruyter in 1676 een groep van 28 Hongaarse predikanten uit gevangenschap bevrijdde, geeft aan dat de broederschap tussen onze naties veel en veel ouder is.“

Nadat Kocsis een krans heeft gelegd bij het praalgraf van de zeeheld, daalt hij af in de grafkelder. De diplomaat bekijkt daar de zilveren lauwerkrans die aan de muur achter de lijkst hangt. In de bladeren zijn de namen van de predikanten gegraveerd. Ernaast hangen rood-wit-groene Hongaarse linten die herinneren aan eerdere bezoeken van ambassadeurs en andere hoogwaardigheidsbekleders. Er zijn linten van meer landen. Zoals van

Denemarken waar De Ruyter in de adelstand verheven was. Vlak voor zijn dood was de admiraal zelfs door Spanje tot hertog benoemd; een omstreden eerbetoon gezien het feit dat de republiek juist tachtig jaar oorlog had gevoerd tegen Spanje.

Als lid van de 12^e generatie staat Frits de Ruyter de Wildt in een lange traditie van nageslacht dat de nagedachtenis aan de roemrijke voorvader levend houdt. Als voorzitter van de stichting Michiel de Ruyter ontplooit hij nu een reeks van activiteiten. Zo heeft de stichting recent een gedenkplaat laten maken waarop de namen prijken van 56 nakomelingen die in de loop der eeuwen in het familiegraf zijn bijgezet. Het gebeente van een deel van hen, rust nu in twee lijkkasten die ter weerszijden van de sarcofaag van de admiraal staan.

Oud-vlootvoogd Matthieu Borsboom onthulde samen met ambassadeur Kocsis de gedenkplaat die binnenkort in een zijbeuk van de grafkelder wordt geplaatst. Aan het houten bord zijn koperen plaatjes bevestigd met de namen van de ooit in de crypte bijgezette overledenen. Om fondsen te werven voor het werk van de stichting kunnen donateurs hun naam aan de achterzijde van deze plaatjes laten graveren. „Er zijn nog plaatsen vrij”, zegt De Ruyter De Wildt. „Voor een donatie van 200 euro ben je vertegenwoordigd in een tijdscapsule.”

Een koopje voor zij die onderdeel willen uitmaken van de vaderlandse geschiedenis, want men is vereeuwigd op een unieke plek in het hart van de hoofdstad. Onder het altaar van de kerk waar de huidige Koning en Koningin elkaar eeuwige trouw beloofden. Willem-Alexander was die dag in 2002 gekleed in het donkerblauwe uniform van de marineofficier die hij werd door zijn opleiding aan het Koninklijke Instituut voor de Marine in Den Helder.

In 't Zaalte van datzelfde KIM hangt een groot bord met daarop een befaamde uitspraak van admiraal De Ruyter: 'De Heeren hebben mij niet te verzoeken, maar te gebieden, en al werd mij bevoelen 's Lands vlagh op een enkel schip te voeren, ik zou daarmee te zee gaan en daar de Heeren Staten hunne vlagh betrouwen, zal ik mijn leven waagen.' Hij heeft woord gehouden.

Het fregat dat naar Michiel de Ruyter vernoemd is, vaart nu in de Golfregio om een bijdrage te leveren aan het bewaren van de vrede in het Midden-Oosten. Zr.Ms. De Ruyter is zo een symbool van de continuïteit die de zeevarende natie van de Gouden Eeuw verbindt met onze 21^e. Alles is veranderd, maar sommige dingen blijven gelijk.

Praalgraf 1683 Emanuel de Witte

Grafkelder Michiel de Ruyter